

In Taal actief 5 – Taal kun je op verschillende momenten in de lessen bewegend leren toepassen. Taal actief zet bewegend leren in, waar het echt toegevoegde waarde heeft en dus het leren effectiever maakt.

Taal verkennen

De activerende didactiek van Taal actief is erop gericht dat kinderen echt snappen wat ze leren. Taal actief baseert zich hiervoor op wetenschappelijk bewezen onderzoek van de Raboud Universiteit. De lessen **taal verkennen** starten met een onderzoekje dat de kinderen activeert in het nadenken over het doel dat aangeboden gaat worden. Ze ervaren dat het grammaticale doel van de les ook voor hen nuttig is. Een ogenschijnlijk abstract doel als ‘correct gebruik van het bijvoeglijk naamwoord’ wordt door de spel- en beweegvormen concreet en relevant voor het kind.

De activiteiten variëren van het spelen van een quiz waarbij de kinderen afwisselend gaan staan of zitten, het naar voren komen in de klas en met klasgenoten zinnen vormen tot het door de klas lopen met een woorddeel op zoek naar een klasgenoot met een bijpassend woorddeel. Zo begint elke les taal verkennen op een activerende manier.

ONDERZOEKJE

- Ga voor de klas staan en zwaai naar de kinderen. *Wat doe ik?* [Ik zwaai.] Wijs vervolgens een kind aan en vraag: *En wat doe jij?* Het kind antwoordt bijvoorbeeld: *Ik luister.* Herhaal: *[Naam kind] luistert.*
- Vertel dat de kinderen in tweetallen om de beurt iets mogen doen. Steeds geven ze daarbij hardop antwoord op de vraag: *Wat doe jij?* Ze antwoorden bijvoorbeeld: *ik sta, ik lach, ik spring.*
- *Laten we eens terugkijken. Wat deed ik? Ik zwaaide. Wat deden jullie?* De kinderen antwoorden bijvoorbeeld: *ik stond, ik lachte, ik sprong.*

Groep 5 – thema 4 – les 3

Lesdoel: zinnen maken met een persoonsvorm

ONDERZOEKJE

- Geef twaalf kinderen een strook met een zinsdeel. Laat de kinderen met elkaar drie zinnen maken door met hun strook naast elkaar te gaan staan. De rest van de klas mag aanwijzingen geven.
- Lees de zinnen voor die gemaakt zijn. *Kijk goed welk zinsdeel jij hebt. Heeft elke zin een persoonsvorm, gezegde en een onderwerp, een lijdend voorwerp en een bepaling? Is de volgorde van deze zinsdelen in elke zin hetzelfde?*
- Geef verschillende opdrachten waarbij er andere zinnen gemaakt gaan worden. *Wissel van onderwerp. Wissel van lijdend voorwerp. Wissel van bepaling.* Controleer na elke wisseling samen of de zinnen nog kloppen of dat er stroken van plek moeten wisselen. *Kunnen we ook meerdere bepalingen in één zin zetten? Probeer het samen uit.*

Groep 7 – thema 1 – les 4

Lesdoel: alle zinsdelen in de zin benoemen.

Woordenschat

In elke les **woordenschat** wordt een woordcluster gesemantiseerd volgens de viertakt van *Met woorden in de weer* van Verhallen en Van der Nulft. Taal actief werkt met hen samen voor een effectieve toepassing van hun woordenschatdidactiek. Het semantiseren van de woorden gebeurt met een script. In dit script staan aanwijzingen opgenomen om woorden uit te beelden. Bijvoorbeeld bij het cluster slenteren, kuieren, doorstappen: de leerkracht laat tijdens het uitleggen van de woorden zien wat ze betekenen. Ook bij het consolideren van de woorden worden concrete aanwijzingen gegeven voor het verbeelden van de woorden. Bijvoorbeeld: laat eens zien hoe je iemand uitzwaait, probeer eens of je ongemerkt een briefje kunt doorgeven. Ook in het Gouden uitje wordt bewegend leren toegepast. In dit onderdeel verbinden de kinderen in tweetallen de zojuist gesemantiseerde woorden aan hun eigen netwerk door ze actief te gebruiken. Dit gebeurt in een vorm van samenwerkend leren zoals Samen delen of Om de beurt. De kinderen delen hun ervaringen, waarbij ze dingen kunnen uitbeelden of voordoen aan elkaar. Ook dit biedt mogelijkheden voor bewegend leren.

Gouden uitje

- 4 Geef een praatopdracht in tweetallen. Gebruik hiervoor de werkvorm 'Om de beurt'. Laat de kinderen om de beurt een woord uit de woordtrap uitbeelden. Het andere kind raadt wat er uitgebeeld wordt.
- 5 Laat de tweetallen overleggen over de volgende vragen: Wanneer **slenter** je? [bijvoorbeeld: als je je verveelt en niks te doen hebt] Wanneer **kuier** je? [bijvoorbeeld: als je rustig naar school loopt] Wanneer **stap** je **door**? [bijvoorbeeld: als je op tijd op school moet zijn]
- 6 Bespreek de opdracht na. Laat de kinderen vertellen in welke situatie je **slentert**, **kuiert** of **doorstapt**. [bijvoorbeeld: als je je verveelt; als je de hond uitlaat; als je op tijd op school moet zijn]

Groep 5 – thema 1 – les 2

Ook bij de themawoorden worden tips gegeven voor extra uitleg, waarin deze woorden vaak verbeeld worden. Dit kan ook door de kinderen worden uitgevoerd.

Suggesties voor extra uitleg (optioneel)

- Houd je hand boven je ogen en tuur in de verte. *Ik zie daar een nieuw land waar niemand nog geweest is. Wat voor reis maak ik?* [een **ontdekkingsreis**]
- **Plof neer** op je stoel. *Wat doe ik?* [**neerploffen**]
- Doe alsof je zapt met een afstandsbediening. *Met de afstandsbediening ga ik van de ene naar de andere ... [zender].*

Groep 5 – thema 4 – les 7

Suggesties voor extra uitleg (optioneel)

- *Kunnen jullie **massaal** opstaan? Goed zo, en nu mogen jullie weer **massaal** gaan zitten!*
- *Hoe kijk je als iemand je **verzoek afwijst**? En als iemand je **toestemming verleent**?*
- *Kunnen [naam kind 1 en naam kind 2] laten zien hoe je een **discussie** voert over de bestemming van de schoolreis?*

Groep 7 – thema 5 – les 12

Communicatie

Tijdens de lessen **communicatie** worden de kinderen gestimuleerd om op momenten dat het druk is in hun hoofd en ze hun hoofd even leeg willen maken een korte eenvoudige beweegoefening te doen. Deze staat opgenomen achter in het taalgroeiboek van de kinderen en kunnen op vaste momenten (bijvoorbeeld voordat de kinderen gaan schrijven of spreken) worden ingezet of op het moment dat je het als leerkracht nodig vindt.

Week 4

Week 4 staat bij Taal actief helemaal in het teken van de herhaling van de geleerde doelen uit week 1, 2 en 3 via samenwerkend leren. Dit gebeurt zowel zelfstandig in kleine groepjes als klassikaal. Voor de klassikale oefeningen maken we gebruik van een reeks aan actieve consolideer- en samenwerkingsoefeningen. Onderzoek naar het effect van fysiek actieve taallessen laat zien dat basisschoolleerlingen direct na deze lessen meer gericht zijn op hun taak en dat hun taalvaardigheden verbeteren.

- In les 16 oefenen de kinderen al bewegend nogmaals met de woorden van dit thema. Ze lopen door de klas, vangen een bal of kiezen een plek op een lijn.
- In les 17 oefenen de kinderen in klassikale samenwerkingsvormen ook nogmaals met de woorden van het thema. Ook hier bewegen de kinderen zich actief door de ruimte terwijl ze hun kennis van de woorden en hun betekenissen verdiepen.
- In les 18 heb je de keuze uit twee actieve klassikale samenwerkingsvormen voor het oefenen met de twee taal verkennen doelen uit week 3.
- In les 20 delen de kinderen hun werk, dat gebeurt in kleine groepjes of klassikaal. Bijvoorbeeld bij het lesdoel 'je leert hoe je een gesprek start' lopen de kinderen door de klas, vormen ze tweetallen en starten een gesprek.

Zelf bewegend leren inzetten

Het is naast de hierboven beschreven momenten ook mogelijk om de verwerking in het werkboek of op een device te vervangen door een bewegend-leren-activiteit. Werkvormen die hiervoor geschikt zijn, zijn bijvoorbeeld:

- Zweeds loopspel: een loop- of renspeel waarbij opdrachten verspreid zijn over een afgesproken ruimte zoals het schoolplein. Kinderen lezen de opdracht en noteren het antwoord op een (invul)blad op een klembord.
- Levend memory: bijvoorbeeld het matchen van woorden en betekenissen.
- Estafette: bijvoorbeeld woordsoorten naar de goede emmer brengen.
- Opdrachten maken de antwoorden met stoepkrijt worden genoteerd.
- Balspel waarbij je een bal moet overgooien en een opdracht moet uitvoeren (bijvoorbeeld: een zelfstandig naamwoord noemen).